

Нарт делкән бәәдл

Зерг-тегш ни бәәлгән—мана цагин эрн кергтә неквә

Северо-атлантическ даяна блокн гардгч орган—НАТО-н советин сессий декабрин 16-д Парижд секгдв. Шайо гидр бәәшинд НАТО-н члед—15 орн-нутгудин правительствсин толгъачир, министрмуд, штабин начальникуд, нань чигни уул дааджах элчир цуглрцхав. Сессийд США-н президент Эйзенхауэр бийәри иргән,—тер сессий онча явзтан темдгн болджана. Сессий кдлмшан кеджәх цагла французск хотл балгәснд полицейск бачм сатлврмуд кедсн бәәнә, олд кун орлицн демонстрац болхиг уурулсн деерән, нам йиринә кеддг кургуд чигн кехиг уурулдв. Сессийд орлчачир нуучинар, ик гидр чангъ харултагъар заседань кеджәцхәнә, тер харул келгәнд нам американск тенгәсн йовгән церг орлцуддджана.

Северо-атлантическ блокд „американск гардлггиг итклгәнд кризис болджана“ гидж газдин орн-нутгудин бар бичдәх цагла, НАТО-н парижск сессий болджана. Газрин түрүн дахульс тавсн СССР-н айта гидр куцмджс, научн-техническ халхар США дугъарагъасн даву гиджәх санань худл болдјахиг сәәнәр илклж зулв. Нам адгятхдан эврәннь кирцәгъарн „бички апельсинә“ дунгә чигн американск дахуль тавхәр седсн США-н седвәрнь юмн болдж бл уга, андн кевәр хуурлгән, США-н тер деер санандн бас нег шин цоклгә бгчкв. Французск барун халхин бәрцтә „Эко“ газет иигдж бичдәнә: „НАТО-н сессин бмнхн иим бәәдл учрв: американцир йиртмдж хоорнд нисдг ракет тавдј яддјах цагла, орсмуд болхла газрин могълцгин альк-чигн пунктур 500 килограмм, нам туунас кунд чигн ракет илгәдј чадх аргъта болв. Ода деерән орсмуд американцирас збвәр икәр түрүлчкв. Тегәд эн бәәдл 1960 джил куртл хувршго бәәдлтә“.

Болв учргсн бәәлгиг чикәр халәдј медхин орлд, США-г гардгч улс, СССР-әс хоцрлтан эврәннь хоцрлтан, даяна шин гәцлла келгәарн, даянд белдврән куцлгәарн куцәхәр седцхәнә. Төвкнүн бәәлггиг батхмн гисн дун Москвагәс донгәддјх цагла, Вашингтонд болхла даяна шин зура зурад, водородн бомбин әмтнд укл тархагч ацата американск самолетс Западн Европ деегур нисәд бәәнә, „Ньюсуик“ журналин сонсхврар болхла, американск цергүд „Рейнәс лорд үзгүрн“ йовулгдј бәәдгдј, США-н әрм политическ, даяна уулдәчирн болхла, әмтиг гурәр каалгч селм олзлдј дә кехд белдхн гисн дуудвр иләр кецхәнә.

Иигдј даяна белдвриг куцлгән бас Западн Европд кургдәл, Северо-атлантическ блокд орлцдјх орн-нутгудин хоорндан „нег-негнәсн улмәлгдлгән“ гисн нер зув. „Нег-негнәсн улмәлгдлгәнә“ зурагъар болхла, западноевропейск орн-нутгудар амери-

канск ракетн селмин базмуд гаргъад, эн орн-нутгудиг „Соединени Штатсин хаад“ хурулх төр тавдлжәнә, талднар келхд, США-г гардгч улс, НАТО-гъар эврәннь европейск нбкдиринь тустан бәәлггиг улм хасхар седлжәнә.

НАТО-н советин парижск сессин бмн США-н тавсн гол төрн—даянд белдлггиг улм икәр улмулгә келгән болджана. Болв, США-н запалнс-европейск нбкдирт атомн даяна әамшг саглвр уудәдјәнә. Американск „Вашингтон пост“ газет иигдј бичдәнә: „герин эзн эврәннь подвалдн дәр-сумна склад кехд ямаран кевәр збвәрх, бас тегүд чингәгъар, тер орн-нутгуд эврәннь газр деерән ядерн болн ракетн селмин базмуд гаргүлхар седлжәнә“. Английск „Дейли мейл“ газет болхла, иигдј бичнә: американск „ракетн дипломатиг... бийән политическ алггән гидж западно-европейск орн-нутгуд уулдјәнәнә“.

Американск бүрдәгъачирн, НАТО-н парижск сессийиг иим бәәдлтә цагла секгдх гидж санджасн уга билә. „Декабрин 16-д эклдјх совещанлә әдл иигдј НАТО-н нег чигн совещань, иим хоорндан хагъцлгәтгәар болн ицг уга бәәдләр темдлгдәд уга билә“—гидж „Нью-Йорк таймс“ газетин парижск корреспондент олахн заадј бичлә. Эн учрсн бәәдләс гетлх аргъ олхд Западт ил-тол зура уга гидж корреспондент немдј бичдәнә.

Болв терүнәс гетлх уудн ид бәәнә. СССР-н Министрмудин Советин ахлч Н. А. Булганин одахн США-н президент Эйзенхауэрт болн НАТО-д орлцг наадк орн-нутгудин правительствсин толгъачирт илгәврмудт, бас тер мет Ниилгсн Келн-әмтсин Организацин члед—орн-нутгудт илгәсн Советск нотд тер уудн заадсн бәәнә. Эн—нитөвкнүн зерг-тегш бәәлггәнә хаалгә, ядерн селм олзлхшв гидж хайлгән, терүг сбрлгә келггиг уурулггән, зер-зевиг болн зертә-зевтә чидлгиг хаслгәна хаалгә, худл-гуулгә келггиг бргәр делгрүлдј, экономическ болн культурн залгәллаг бргдјүлггәнә хаалгә. Английск „Дейли геральд“ газет иигдј темдгдјәнә. „НАТО-н сессий эклхин мел бмнхн Әрәсә Западт бргн програмн заадј бгв“. Программин ундсн болхла—төвкнүн бәәлггиг батлад, даяна әамшгәс гетлггән.

Советск Союзин эн шин ни еклц нарт делкән обществен-

ности онгин гол дуидн бәәнә. „Булганинә илгәвр келгддјх селвгүд сәәнәр цәәлггәдсн, дигтә, иткмдјтә. Цугъар төвкнүн бәәхин төлә куундвр кехд олзта, энунәс даву уршгуд заахд кучр,“—гидж „Нью-Йорк геральд трибюн“ бичдәнә. Западно-германск „Вестфелише рундшау“ газет иигдј бичдәнә: „Булганинә илгәвр гисн—төвкнүн бәәлггәнә ухата тоолврин манифестац болджана, энүг шуд мел керго гиггәд хайчкхд кучр. Запад дә куцлин кемдјәнәс даву ямаран чигн зура уга бәәсн цагла, Советск Союз төвкнүн бәәлгә деллггәнә програмн орулдј бгчәнә“.

Төвкнүн бәәлггиг батлад, даянас гетлхин төлә Запад Восток хойриг хоорндан итклцлгә тетклгән кергтәг, эн куцхин төлә—капиталистическ болн социалистическ орн-нутгуд хоорнд куундвр келггән керглддјхиг улм-улм олн улс альд болв чигн мелдј, ашлвр келг болад ирв. США-н болн нань чигн орн-нутгудин политическ болн обществен тоомсрта кесг уулдәчвр куундвр кехмн гидж келдјәнәнә. Куундвр кех кергтәг заадј Канадин гәдин керг-төрин министр Смитт, англин лейбористск уулдәч Бивен, Данин премьер-министр Хансен, н. ч. кесг улс келдјәнәнә. „Даянд белдлггән биш, куундвр келггән манд кергтә“—гидж „Рейнольдс ньюс“ гидг английск газет, Западт бәрлжәцхәх ухан-седклиг мелүлдј бичдәнә.

Әмтн тиигә бәәсн бийн, Америкн Соединени Штатсиг гардгч улс, куундвр кехмн гисн тоолврт хариллад бәәцхәнә. Советск правительствин илгәвр келгдсн селвгт тедн багтхар седлжәхш. США-н государственн сегләтр Даллес НАТО-н сессийд оч йовад, зууран кесн герчллгәр болхла, чидл үзүлггәнә болн даянд беллггәнә политикән эн цаарачдн чигн бәрхәр седлжәхн ил мелддјәнә. Западноевропейск орн-нутгудин тускар әс келсн бийн, нам Соединени Штатсин бийдн чигн, иим бәрлд әмтн дур уга болдгн улм икдәд йовна. „Нью-Йорк пост“ газет иигдј темдгдјәнә: Шин куундвр келггәнүр нарт делкәд әткәлгән, „мондалдјх цасн“ мексәд йовна. Ни тегш-зерг бәәх тоолвр—улм-улм мана цагин эрн кергтә неквр болад йовна.

В. ХАРЬКОВ.